

18 אוקטובר 2020

לכבוד
ענת גואטה, יו"ר
רשות ניירות ערך

[- chairman@isa.gov.il](mailto:chairman@isa.gov.il) באמצעות דוא"ל

שלום רב,

הנדון: קול קורא בעניין גילוי אודות אחריות תאגידית וסיכוני ESG: תגובת איגוד החברות הציבוריות

ביוני 2020 פורסם על ידכם קול קורא בעניין גילוי אודות אחריות תאגידית וסיכוני ESG, להלן תגובת איגוד החברות הציבוריות.

כללי

1. ככלל, איגוד החברות הציבוריות רואה בעין יפה את המגמה לפיה שיקולי אחריות תאגידית וסיכוני ESG (Environmental, Social & Governance) חודרים לאקו סיסטם התאגידי ומשחקים תפקיד בשיח בין המשקיעים, החברות ונושאי המשרה. אין חולק כי לנושאי סביבה, חברה וממשל תאגידי נודע מקום מרכזי וחשוב, וכי קידום מהווה אג'נדה ראויה; השאיפה הגלובלית להעלאת המודעות והציות לנושאים אלו היא נחלת הכלל, והאיגוד נמנה עליו.
2. המחלוקת אינה בדבר ה- "What" אלא בדבר ה- "How". מהי הדרך הנכונה לקדם אחריות תאגידית וניהול מבוקר של סיכוני ESG על ידי תאגידים, מי צריך לשאת בעלויות הקידום, האם הקידום צריך להתבצע באופן וולונטרי או מחייב ועל מי תוטל חובת הקידום, ככל שתוטל. נפרט בתמצית את עמדת האיגוד בהתייחס לכל אחד מהיבטים אלו.

מקורה של המגמה בטובת הגופים המשקיעים ולא בטובת החברות

3. ראשיתה של המגמה במשקיעים בינלאומיים, ברובם מוסדיים, אשר החלו לקחת בחשבון במסגרת השקעותיהם, ולצד שיקולי התשואה הצפויה, גם שיקולי אחריות תאגידית וסיכוני ESG של התאגידים אשר בניירות הערך שלהם הם משקיעים את כספם.
4. חשוב להבין, כי שיקולי המשקיעים אינם עולים בהכרח בקנה אחד עם שיקולי החברות המושקעות, שכן הראשונים מכוונים ליצירת מותג "חזק" שימשוך אליו כספי עמיתים נוספים, ומעוניינים ברכישת אהדתם של עמיתים פוטנציאליים או קיימים. שיקולי מיתוג אלו (שאין כלל קשר ישיר בינם ובין

תשואת החברות), הנם אינטרס הגוף המשקיע, המובחן מאנטרס החברות המושקעות.

5. יש להדגיש כי נטייתם הנוכחית של משקיעים לכיוון בחינת היבטי ESG בחברות מושקעות, אינה הופכת את המגמה, כשלעצמה, לנכונה או חשובה לאימוץ. משמעה של נטייה זו היא כי בחינת ESG בחברות מושקעות מיטיבה עם תדמיתם של המשקיעים (בעיני העמיתים), הא ותו לא.

6. רק לשם התרגיל המחשבתי, לו היו משקיעים בינלאומיים נוטים היום להשקיע דווקא בחברות המעסיקות בעיקר חייזרים מן החלל החיצון, משום שהדבר משדר לעמיתיהם מסר של 'חדשנות' ושל 'חשיבה מחוץ לקופסא', ומושך אליהם כספי עמיתים חדשים שבעבר הושקעו אצל גופים מתחרים, האם רשות ני"ע הייתה שוקלת לחייב חברות ציבוריות לגלות מה שיעור החייזרים המועסק אצלן?! דומה שהתשובה ברורה. לא כל אופנה חולפת שמשקיעים בוחרים לאמץ, צריכה לקבל ביטוי רגולטורי, וודאי לא ביטוי רגולטורי מחייב.

לו אכן קיים ערך מוסף בקידום ESG- הרי שהתמריץ אינהרנטי ואין לייצרו במלאכותיות

7. לו נאמץ את הניתוח המוצג על ידכם במסמך הקול הקורא, לפיו מגמת האחריות התאגידית וניהול סיכוני ה- ESG, מאומצת באופן גורף על ידי משקיעים ומובילה אותם בתהליכי קבלת החלטות השקעה, הרי שלחברות קיים תמריץ אינהרנטי לאמצה, מעצם הערך המוסף הטמון בה. כך, תאגיד המעוניין למקסם את היקף ההשקעות בו, "יתקן" את הלכות ה- ESG שלו באופן אוטומטי על מנת לשאת חן בעיני המשקיעים, ואין כל צורך שרשות ני"ע תתערב בעניין באמצעות הוראה כופה, או אפילו וולונטרית. מן המפורסמות הוא כי שוק חופשי יגיע לנקודת שיווי המשקל בכוחות עצמו, והתערבות רגולטורית תפר שלא לצורך את האיזון החשוב הזה.

8. בקול הקורא מוזכרים מחקרים לפיהם SRI (השקעות אחראיות- Socially Responsible Investments) מניבות תשואה עודפת. גם אם נתעלם מהקשיים המתודולוגיים הרבים במחקרים אלו (שיוצגו להלן), הרי שככל שאכן הייתה הלוגיקה כה פשוטה וחד משמעית (השקעה אחראית מובילה לתשואת יתר), הרי שחברות המעוניינות ממילא בתשואה עודפת למנייתן, היו בוחרות ביוזמתן לאמץ אחריות תאגידית לשם שיפור תשואת המניה, ומשכך אין כל הכרח לעודד אותן לעשות זאת.

מחקרים בנושא ESG מעלים תוצאות סותרות

9. מאחר ולא כך הם פני הדברים, והלוגיקה אינה פשטנית כמובטח, הרי שאימוץ של סטנדרטי ESG אינו מתבצע באופן אוטומטי על ידי החברות, שכן התועלת באימוץ אינה וודאית או מובטחת.
10. בפועל, התמונה מורכבת: המחקרים הבוחנים את השפעת אימוץ ה- ESG על חברות, ומובילים, לפי הקול הקורא, לתשואה עודפת, מתבססים על מונחים עמומים שאינם כמותיים ולכן קשים לאומדן; בנוסף קיים קושי ניכר לבודד את רכיבי ה- ESG משאר רכיבי התפקוד של החברה (פנימיים או חיצוניים), ומשכך אין אפשרות אמיתית לדייק את הרכיב המוביל לתשואה העודפת. הדיון מורכב הן ביחס בין היבטי ESG להיבטים עסקיים אחרים, והן ביחס בין רכיבי ה- ESG השונים לבינם (כיצד ניתן "לדרג" חברה המעניקה דגש מועט להיבטי איכות סביבה אך מתנהלת תחת סטנדרט ממשל תאגידי מוקפד?!).
11. מחקרים אחרים מראים בבירור את התוצאה ההפוכה, ולפיה אימוץ כללי ESG דווקא מרע עם קבוצות האנטרסים השונות של התאגיד. מאמרו העדכני והמדובר של פרופ' לוסיאן בבצ'וק¹ הגדיר זאת כ- "Stakeholderism" (הדאגה לקבוצות אנטרס שונות של התאגיד); לפי מאמר זה, אשר כותבו מזוהה בד"כ עם תפיסות עולם המצדדות בצדק חלוקתי, ה- Stakeholderism מוביל לעלויות נוספות ומיותרות של התאגידים המאמצים אותו, פוגע בביצועיהם הפיננסיים, מביא לנתק בין נושאי משרה ובין בעלי המניות בתהליכי קבלת החלטות, ומייצר במקובץ, פגיעה שאינה מומלצת באותן קבוצות אנטרס עליהן כיוון דווקא להגן (ה- Stakeholders).
12. מכאן עולה כי קהילת המחקר אינה תמימת דעים בנושא הערך המוסף הטמון (או לא) באימוץ סטנדרטי ESG, כי חסרים נתונים בעלי מובהקות סטיסטית בנושא, כי תוצאות המחקרים השונים מייצרות תמונה של נתונים הסותרים זה את זה ומשכך, אפשר בהחלט ומדובר ב"אופנה חולפת" או ב"טרנד" שלא רצוי לייחס לו חשיבות על.

¹ The Illusory Promise of Stakeholders Governance- Lucian A. Bebchuk & Roberto Tallarita (Forthcoming Cornell Law Review, December 2020)

סטנדרטי ה-ESG אמורפיים ואינם ניתנים לכימות

13. מורכבות נוספת טמונה בעובדה שסטנדרטים של ESG אינם סטנדרטים מובהקים או מוגדרים; קשה להבין מהו אותו רף "נכסף" אליו יש לשאוף וכיצד יש לפרשו; הכללים מתפרשים על פני דיסציפלינות רבות ומגוונות הניתנות לפרשנות גמישה מאד; אין כללי הכרעה בין טובתה של קבוצת אנטרסים אחת לרעותה (למשל בין טובת הנושים, לטובת העובדים, לטובת בעלי מניות המיעוט), ככל שקיימת סתירה בינהן, ונראה כי אין אפשרות אמיתית לדייק או להעלות על הכתב את השאיפה להיות ה-"Good Guy".

14. ניתן לדמיין מצב שבו משקיע מוסדי באנגליה, סבור כי השקעה בחברות ישראליות הפעילות מעבר לתחומי הקו הירוק, מהווה השקעה "לא ראויה" באזורי "סכסוך" או "כיבוש" מתמשך ומשך, מדיר רגליו מהשקעה במאות חברות ישראליות העונות להגדרה. זו דרכו של המשקיע לפרש את כללי ה-ESG ואין דרך מדעית מוכחת לשכנע אותו כי הוא טועה. האם ראוי שחברות ישראליות הפעילות מעבר לתחומי הקו הירוק ייחשבו למפרות כללי ESG רק מעצם פעילותן זו?! נראה כי לא לכך התכוון המשורר בשירו.

15. בנוסף, כל גילוי "רד" של נתונים שאינם כלכליים, מזמין שונות גדולה מאד בין דיווחים, ובמקרים מסוימים אפילו מניפולציות על הדיווח; במורכבות הזו טמונה סכנה גדולה של הטעיית משקיעים. מאחר ואין סטנדרטים אחידים לאימוץ או פרשנות הכללים (ולא ניתן לייצר סטנדרטים אחידים כאלה מעצם מורכבות תחומי דיווח ה-ESG ושונותם), הרי שיש קושי אמיתי בהשוואה בין חברות שונות, הפעילות בתחומים שונים- מאפיין בעייתי המוביל להעדר הפופולאריות של כללי דיווח ה-ESG בחלק ממדינות אירופה.

סתירה של תכלית החברה כהגדרתה בחוק החברות

16. בעיה מרכזית נוספת הטמונה באימוץ כללי הדיווח של ESG, היא הסתירה בינו ובין לשונו הברורה של חוק החברות תשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"). סעיף 11(א) לחוק החברות, שכותרתו "תכלית החברה" קובע כי "תכלית חברה היא לפעול על פי שיקולים עסקיים להשאת רווחיה, וניתן להביא בחשבון במסגרת שיקולים אלה, בין השאר, את ענייניהם של נושיה, עובדיה ואת ענינו של הציבור; כמו כן רשאית חברה לתרום סכום סביר למטרה ראויה, אף אם התרומה אינה במסגרת שיקולים עסקיים כאמור, אם נקבעה לכך הוראה בתקנון".

17. האמור בסעיף זה קובע מדרג נורמטיבי חד משמעי ולפיו לחברה יש תכלית עליונה אחת שהיא "לפעול על פי שיקולים עסקיים להשאת רווחיה" (להלן: "תכלית העל"). הדאגה ליתר קבוצות האנטרס (דוגמת נושים, עובדים, ציבור) (להלן: "תכליות המשנה") מצויה בדרגה נחותה מזו של תכלית העל, כאשר רק ניתן (ולא הכרחי) להביאה בחשבון, וגם זאת במסגרת הדיון בתכלית העל ולא במקומו.

18. כל עוד אין סתירה בין תכליות המשנה ובין תכלית העל, הרי שאין קושי לפעול תוך אימוץ כללי אחריות תאגידית ו-ESG, בבחינת "זה נהנה וזה לא חסר". הבעיה נעוצה בכך, שחלק לא מבוטל מההכרעות אינן "נקיות", ומשכך מייצרות התנגשות בין תכלית העל ותכליות המשנה, באופן שאינו מאפשר לנושאי המשנה של החברה לקבל החלטות לאור תכליות המשנה (ולאורן בלבד), מבלי להפר את חובתם על פי חוק החברות, שהיא להביא לכך שהחברה תפעל "על פי שיקולים עסקיים להשאת רווחיה" (תכלית העל).

19. ניקח לדוגמא מצב שבו חברה שוקלת האם להקים מפעל חדש שלה באיזור עימות, שבו המצב הבטחוני הרעוע והלא יציב מייצר קשיי תעסוקה רבים לתושבים המקומיים. אין חולק שעקרון של תמיכה בפריפריה וצמצום פערים חברתיים באמצעות יצירת שוויון הזדמנויות תעסוקתי, הנו עקרון נעלה וחשוב, שיש בו ראייה חברתית מבורכת. האם דירקטוריון של חברה, רשאי לקבל החלטה כזו מטעמי ESG, בידעו שמצבי כוח עליון בטחוני, עלולים לשתק את פעילות המפעל למשך חודשים ארוכים בשנה, ובכך לפגוע בתפוקתו ובתוצאות הכספיות של החברה?

20. לטעמנו התשובה החד משמעית היא שלילית. שיקוליה העסקיים של החברה והצורך להביא להשאת רווחיה לא מאפשרים לקבל החלטה על השקעה במפעל כזה, שיש בה פוטנציאל ממשי של פגיעה ברווחיות החברה ובהחזר ההשקעה שלה במפעל; גם המדינה סבורה שלא ניתן לקבל החלטה כזו, ועל כן מחלקת מענקים למפעלים באזורי עדיפות לאומית, המבטלים את הפער הכלכלי האמור. אין בכוחם של שיקולי ה-ESG, שהם שיקולי משנה, לשנות את התמונה, ולהיפך, טמון בהם אפילו הסיכון שמצפן ההכרעה של הדירקטוריון לא יהיה מכויל דיו לעבר תכלית העל, ותכליות המשנה ישבשו את ההכרעה הנכונה.

21. כלל ההכרעה במקרי קונפליקט צריך להיות ברור, שכן תהליך קבלת ההחלטות בדירקטוריון ובהנהלות חברה סבוך ממילא כבר היום. נושאי משנה נדרשים לקבל החלטות במצבים של חוסר וודאות, ולו ייכנסו למטריצה שיקולים נוספים שהן שווי ערך (ולא משניים) לשיקול של טובת החברה והשאת רווחיה, נקבל תמנון רב זרועות שיתקשה להתנקז לכדי הכרעה אחת.

22. מובן שככל שאין סתירה בין שיקולי ESG ובין טובתה העסקית של החברה, אין כל מניעה לאמץ סטנדרטים אלו (בבחינת היה גם בריא וגם עשיר, מבלי לוותר על אף צד במשוואה), אך במצבי התנגשות, פריזמת הבחינה צריכה להיות צלולה וברורה.

23. האופנה הפופולארית שאמצו לאחרונה חלק מהתאגידים בדבר קידום היבטי ESG, נובעת לטעמנו מצרכים שיווקיים גרידא. תאגידים שמשתמשי הקצה שלהם הם משקי בית, יכולים בהחלט לאמץ כללי הכרעה מוטי ESG, משום שהערך המוסף התדמיתי הטמון בכך עבורם, יאפשר להם לחזק את המותג שלהם ובכך להגביר מכירות.

24. כך למשל, חברה המוכרת קוטג' למשקי הבית בישראל, יכולה להחליט שהיא תומכת בגל המחאה החברתית ומחזקת אותו, וכן מקפידה על גיוון תעסוקתי (שניהם סממני ESG בולטים). אך הטעם היחיד שתחתיו היא יכולה להצדיק את צעדיה, ברמה המשפטית, הוא הטעם של "חיזוק המותג" בקרב קהל היעד שלה, שיראה בעין יפה את צעדיה הפרו חברתיים, ולכן יעדיף לרכוש את הקוטג' שלה על פני הקוטג' של המתחרה. כנ"ל לגבי בנקים המעניקים חנים אין כסף קורסים לקידום האוריינות הפיננסית של משקי הבית, באופן שהמותג שלהם יראה כנגיש לכל בית אב וידידותי לסביבה.

הנטל יברח חברות משוק ההון ו/או מישראל

25. באשר לשאלתכם בדבר נמעני ההנחייה, יודגש כי נטל הגילוי ו/או האימוץ של אחריות תאגידית וסיכוני ESG, הנו נטל בעל משמעות כספית ניכרת, אשר מסרבל תהליכי קבלת החלטות בתאגידים ומחייב תשומת לב ניהולית.

26. המורכבות טמונה גם בקושי לייצר דיווחים אודות סטאטוס האימוץ בתאגיד (שהוא יקר ומורכב); גם בצורך להתעלות לכדי עמידה בסטנדרטים (שיש לה עלות כספית לא מבוטלת); גם בדואליות הנוצרת בדפוסי החשיבה הניהוליים, מעצם הצורך "לרצות" קהלים שונים (שטובתם על פי רוב אינה מתלכדת זו עם זו), וגם בקושי לייצר יעד אחיד וממוקד לתאגיד (המוביל לזיגוגי עסקי מסוכן). בנוסף, טמון בחשיפה הכלולה בדיווח גם היבט בעייתי של פגיעה בתחרות, וחשיפת סודות מסחריים בפני מתחרים, בעולמות בהם החשיפה אינה הכרחית ויש לה תג מחיר גבוה.

27. משכך, השתת הנטל על חברות ציבוריות דווקא, והותרת האפשרות לחברות אחרות לחמוק ממנו, תביא לבריחה של חברות משוק ההון, ולהסתתן אל עבר השוק הפרטי הנעדר פיקוח ממילא, וודאי בהיבטי ESG. גרוע מכך, ייתכן והדבר יברח חברות אל עבר שווקים מקלים יותר מעבר לים, ובכך יזיק

נוק כבד לכלכלת ישראל, ויפגע קשות באטרקטיביות שלה למול שווקים זרים.

28. בהקשר זה תוזכר החלטת ממשלה מספר 2118 מיום 22.10.2014, בעניין הפחתת הנטל הרגולטורי (להלן: "החלטת הממשלה"), לפיה יש לבחור בחלופה המפחיתה את הנטל הרגולטורי בקביעת רגולציה חדשה, תוך עמידה במבחני עלות-תועלת (RIA- Regulatory Impact Assessment).

29. לפי רוח החלטת הממשלה, קיום הליך RIA לבדיקת יעילותו של דיווח בדבר מדיניות ESG ואחריות תאגידית (למול עלותו לחברות), הנו תנאי הכרחי לשם אימוץ הנחייה בעניין. מאחר ובדיקה כזו טרם בוצעה, וככל שתבוצע, קשה לטעמנו לשער כי תוצאותיה יצביעו על תועלת הגבוהה מעלותה, הרי שלפחות בשלב זה השתת חובת דיווח כאמור, סותרת את רוחה של החלטת הממשלה. כל תאגיד ממילא יכול לבצע בחינת עלות-תועלת עצמאית בסוגיה, וככל שימצא כי תצמח לו תועלת מאימוץ סטנדרטי ESG ודיווח אודותם, הרי שפתוחה בפניו הדרך לבחור לדווח כאמור.

עתות משבר כלכלי חמור- אינן מתאימות להכבדת רגולציה

30. קשה להתעלם ממאפייני התקופה, בה מגיפת הקורונה זורעת הרס כלכלי מתמשך שקשה להפריז בעוצמתו כמעט בכל סקטור אפשרי, וסופו מי ישרנו. חברות רבות, שנכנסו למשבר כשהן רווחיות ואיתנות פיננסית, חוות קשיים אדירים בהסתגלות למצב המשברי החדש, שנכפה עליהן בהפתעה מוחלטת, בלא כל אפשרות להיערכות מקדימה ובלא שהייתה להן יד ורגל בהיווצרותו.

31. משכך, העת הזו היא עת להקלות רגולטוריות שיאפשרו לחברות "להחזיק את הראש מעל המים", ולא עת להעלאת רף הדיווח, או ליצירת סטנדרטי התנהלות חדשים, שיכבידו על החברות ויוסיפו להן עלויות מיותרות. עסקינן בתקופה שבה לחלק לא מבוטל של החברות קשה לעמוד במחויבויות הרגולטוריות הקיימות ממילא, לא כל שכן במחויבויות חדשות שתוטלנה עליהן, שיש להן עלות כספית ניכרת ומצריכות משאבי ניהול לא מבוטלים. ראוי שגם רשות ני"ע תיקרא לדגל, ו"תיישר קו" עם המגמה העולמית של רגולטורים מקלים.

האבחנה בין היבטי ESG חשובים יותר או פחות- הוא תפקיד של המדינה ולא של החברות

32. קשה להתעלם מהמורכבות העולה מעצם הרצון להשית את חובת הדיווח בדבר אחריות תאגידית וסיכוני ESG על החברות עצמן. עולם ה- ESG מקפל בתוכו דיסציפלינות שלמות עתירות רבדים;

המונחים 'איכות סביבה', חברה וממשל תאגידי' הן רק כותרות המקפלות בתוכן תתי עולמות שלמים.

33. הכוונה להטיל את נטל הדיווח על החברות עצמן, משמעה גם האצלת סמכות ההכרעה לחברות, לשם קביעה אילו מבין העקרונות הנ"ל עליהן לאמץ ואילו לא. התפקיד המורכב והעדין הזה, המחייב מקצועיות, ניסיון והבנה בעולמות אלו עצמם, ראוי שיישמר למשרדי ממשלה המתמחים בתחומים אלו כדבר שבשגרה ולמחוקק השומע בעצתם. אלו אכן עשו בעבר מלאכתם נאמנה, והסדירו רבבות היבטים כאלו בחקיקה. מובן שגם דעתו של הציבור צריכה להישמע, אך אפשרות זו טבועה ממילא בהליכי החקיקה הסדורים.

34. הליך החקיקה עצמו (שלא כהיבטי דיווח אמורפיים המתוארים בקול הקורא) נדרש להבחנה בין עיקר וטפל, בין היבט הכרחי לכזה שאינו, בין עלות מהלך לתועלת הצומחת ממנו, ומשכך מופעלת במהלכו מסננת פנימית אוטומטית חשובה.

35. כך, קיימת בישראל חקיקה עניפה בהיבטי ESG שכבר עברה את המסננת הזו, וקבלה ביטוי אדיר בחוקים ובתקנות בתחומים השונים, המהווים למעשה את חלק הארי של פעילות הכנסת. העומס הרגולטורי המושת כבר היום על החברות בהיבטי ESG, מעצם ההכרח לציית לחקיקה הקיימת בנושא, כבד ממילא, ויש להקל עליו ולא לחפש דרכים להכבידו.

36. רק לשם סבר את האוזן נזכיר על קצה המזלג תחומי ESG שונים המוסדרים כבר היום במאות חוקים ותקנות:

36.1. איכות סביבה: חומרים מסוכנים, איכות אוויר, הגנה על בעלי חיים, ים וחופים, מזיקים והדברה, מים, פסולת, קרינה, סביבה חקלאית, זיהום קרקעות ודלקים, רעש, שפכים;

36.2. חברה: נגישות, איסור אפליה וקידום אוכלוסיות מוחלשות, הגנה על עובדים ועל נשים בהריון, חקיקת רווחה וביטוח לאומי, חקיקת בריאות, חקיקת חינוך לרבות חינוך חובה; חקיקה למניעת הטרדה מינית; חקיקה המקדמת שוויון;

36.3. ממשל תאגידי: חוק החברות ותקנותיו (וועדות בקורת, מאזן, תגמול; דח"צים; כלל הרוב מן המיעוט בעסקאות עם בעלי עניין ושכר בכירים; מבקר פנים, שאלון ממשל תאגידי), חוק ניירות ערך ותקנותיו (חובות דיווח נרחבות בסוגיות כגון עובדי החברה, ניהול סיכונים סביבתיים, מדיניות מתן התרומות של החברה, עסקאות בעלי עניין ומדיניות

תגמול), הנחיות רגולטוריות רבות מבית שולחנם של הרגולטורים השונים: רשות שוק ההון, רשות ניירות ערך והפיקוח על הבנקים.

37. הראייה לפיה עולמות ה-ESG הנם "שדה בור" שרגל אדם לא דרכה בהם, היא ראייה מוטעית, פרי אופנה חולפת שאין לה מקום. בפועל עוסק המחוקק הישראלי מזה שנים ארוכות בחקיקת ESG, מותיר לה מקום מרכזי ואף למעלה מכך. כל שנותר הוא לוודא שמשרדי הממשלה אוכפים חקיקה קיימת, וככל שהם מעוניינים בקידום חקיקה בהיבט נוסף- יתכבדו ויקדמו אותה.

38. "גלגול הנטל" אל החברות עצמן מהווה התפרקות של המדינה מתפקידה כאוכפת חקיקה שכבר קיימת, ובעיקר העברה לא ראויה של הנטל התקציבי הדרוש לשם לכך, ממשרדי הממשלה לחברות. מגמה פסולה, שבראייתנו אין לעודדה.

סיכומו של דבר

39. אין חולק כי עידוד אימוץ סטנדרטים גבוהים של ESG ואחריות תאגידית, הנו ראוי, מבורך וחשוב. הרצון לצעוד לעבר "עולם טוב יותר" תוך מתן קשב לצרכים של קבוצות אנטרסים שונות, משותף לכולם וקשה שלא לתמוך בו.

40. עם זאת, חשוב שלא להפוך את הרעיון לנטל מנדטורי המושת על חברות ציבוריות, שלא הוכחה התועלת הטמונה בו, מאחר ובכך וטמונה סכנה של "שפיכת התינוק עם המים" (מחיקה ממסחר של חברות ציבוריות ו"זליגתן" לשוק הפרטי; מעבר של חברות מישראל לשווקים יחידותיים יותר בחו"ל).

41. לו אכן יוכח כי אימוץ סטנדרטיים גבוהים של ESG יניב תועלת לחברות (בהיבטי משקיעים, סחירות או תשואה), הרי שיש ליתן לשוק החופשי לפעול את פעולתו, והתמריץ האינהרנטי יעשה את שלו בלא שתידרש מעורבות של רשות ני"ע בקידום המהלך.

42. לו חלילה תידחה עמדתנו זו, ויוחלט על הטלה (ולו וולונטרית) של חובת דיווח על סיכוני ESG ואחריות תאגידית, הכרחי להעניק מימון מלא של הוצאות הכנת הדו"ח (כולל עלויות נלוות שאינן ישירות), להטילה רק על חברות גדולות מאד הנסחרות במדד העל שיהיה ידוע אותה עת, וכן ללוותה בתמריצים מסוגים שונים (דוגמת תמריצי מס) לחברות שיבחרו לאמצה.

בברכה

אילן פלס, מנכ"ל

העתקים:
עו"ד מאיר לוין, המשנה ליועמ"ש, משרד המשפטים
ערן יעקב, מ"מ מנכ"ל משרד האוצר וראש רשות המסים
גדעון תדמור, יו"ר איגוד החברות הציבוריות
עו"ד ענת פילצר-סומך, יועצת משפטית לאיגוד החברות הציבוריות, משרד פילצר-סומך, עו"ד